JAČANJE DOSTOJANSTVA KROZ SOCIJALNU I SOLIDARNU EKONOMIJU

Socijalna i solidarna ekonomija, ključni je dionik u Globalnom partnerstvu i paradigma za privatni sektor koji igra koherentnu ulogu u postizanju ciljeva održivog razvitka

U političkom scenariju u kojemu EU i njezine države članice ulažu strateški i financijski u jačanje potencijala privatnog sektora za provedbu Agende 2030, akteri socijalne i solidarne ekonomije(SSE) zahtijevaju od donositelja odluka poštivanje zakonskih obaveza koje uređuju privatni sektor, koji stavlja ljude i okoliš u središte osiguravanjem pristojnih radnih mjesta, poštivanjem ljudskih prava, ne čineći štetu našim ekosustavima, djelujući s financijskom transparetnošću i odgovornošću te stvaranjem održivog prosperiteta za sve. Kako bi to ostvarili, Socijalna i solidarna ekonomija pruža model i zahtijeva političke obveze za privatni sektor koji doprinosi postizanju ciljeva održivog razvitka (SDG). U promjenjivom okruženju, s ciljem suzbijanja korijenskih uzroka globalnog siromaštva, cijeli se sustav mora mijenjati, a privatni sektor temeljni je dio tog sustava. Kako bi postigli jačanje dostojanstva i zaštitu našeg ekosustava trebalo bi postaviti granice za jačanje profita privatnog sektora.

ZAGOVARATELJ

Sa svojim konzorcijem od 26 partnera iz 23 europske zemlje, projekt SSEDAS-SUSY, sufinanciran sredstvima EuropeAida, mapirao je i povezao inicijative socijalne i solidarne ekonomije i razvojne politike na razini EU te je proveo detaljno istraživanje ekosustava SSE na razini država članica. Cilj SUSY-a je jačanje kompetencija lokalnih aktera koji se bave SSE-om, podržavajući novu paradigmu gospodarskog razvoja kako bi se borila protiv siromaštva i kako bi pridonijeli pravednom i održivom načinu života.

AGENDA

Sve više ljudi suočava se s brojnim društvenim izazovima vezanim uz postojeći neodrživi ekonomski model, uključujući eksploataciju, prekarijat, teške životne uvjete, klimatske promjene, zagađenje i iscrpljivanje prirodnih resursa. Čini se kako dostojni životni uvjeti za sve diljem svijeta nisu kompatibilni s našim prevladavajućim gospodarskim putem. Konkurencija i profit su tlo na kojem je ukorijenjen naš tzv. *razvoj*, što dovodi do nemogućnosti prevladavanja višestrukih kriza bez stvaranja nove socijalne paradigme u kojoj SSE može igrati temeljnu ulogu. Ovu novu socijalnu paradigmu predviđa Agenda 2030, a cijeli privatni sektor pozvan je preuzeti temeljnu ulogu u postizanju 17 ciljeva održivog razvoja (SDG). Privatne tvrtke i dalje će provoditi svoje aktivnosti vlastitim sredstvima, ali i javnim sredstvima. Stoga je neophodno da poduzeća, ne samo da poštuju zakonske obveze i ponašaju se odgovorno u odnosu na ljudska prava i očuvanje ekosustava, već i doprinose ostvarenju svih SDG-ova. Kao što je navedeno od strane UN-ove Radne skupine o SSE[1] učinkovito povećanje SSE-a znatno će pridonijeti provedbi svih SDG-ova i smatramo da služi kao paradigma i inspiracija za djelovanje privatnog sektora prema održivom gospodarstvu.

U skladu s **UN-ovim Priručnikom o poslovnim i ljudskim pravima** i smjernicama **OECD-a o multinacionalnim poduzećima**, odgovornost svih poduzeća da poštuju ljudska prava, gdje god oni posluju, nadilazi poštivanje nacionalnih zakona i propisa koji štite ljudska prava.

Dok su se u proteklim desetljećima pojačale dobrovoljne inicijative za postavljanje standarda i shema certificiranja održivosti, sada je potrebno imati regulatorni okvir i kontrolne mjere kako bi privatni sektor preuzeo odgovornost prema svojim obvezama. Ta je potreba ojačana najnovijim izvješćem Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava, koje

1-Ostvarivanje razvojne agende 2030. kroz socijalnu i solidarnu ekonomiju - A Think Piece, Peter Utting, 2015.

www.solidarityeconomy.eu

Ovaj je materijal izrađen uz sufinanciranje iz Europske unije. Sadržaj ne odražava službeno mišljenje EU. Odgovornost za informacije stavove sadržane u dokumentu leži isključivo s autorima.

"Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability (SSEDAS) in EYD 2015 and beyond / Grant Contract:DCI-NSAED/2014/352-248

donosi zaključak da postojeći izvansudski i dobrovoljni mehanizmi "ne generiraju dovoljne mogućnosti" za žrtve zlostavljanja „ da traže i dobiju odgovarajuće i učinkovite pravne lijekove"[2].

Načela i inspiracija mogu se preuzeti iz tisuća SSE inicijativa koje su se pojavile u Europi u posljednjih nekoliko desetljeća. U Europi oko 2 milijuna SSE organizacija predstavlja oko 10 posto svih tvrtki i zapošljava više od 11 milijuna ljudi (što odgovara 6 posto radne populacije Europske unije). Socijalna i solidarna ekonomija je rastući pokret kojemu je cilj promjena trenutnog društvenog i gospodarskog sustava.

S obnovljenim opredjeljenjem Europskog vijeća, usvojenog u skladu s novim europskim konsenzusom o razvoju: „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost" iz lipnja 2017. godine, postoji nada da EU učvrsti svoju ulogu kao akter u provedbi Agende2030. Nadalje, rezolucija postavlja okvir za zajednički pristup - između EU i njezinih država članica - za razvoj politika kroz aktivnosti kojima će se međusobno ojačati i uskladiti kako bi se osigurala komplementarnost i utjecaj.

Taj zajednički pristup bi trebao imati široki dijapazon dionika čime bi se zajamčilo da je Globalno partnerstvo za održivi razvoj strukturirano na razini država članica na način koji uključuje sve aktere i glasove koji igraju ulogu u održivom gospodarstvu i razvoju. Pozivaju se sektori SSE-a, OCD-ic i zadruge u europski konsenzus kako bi bili dio procesa, ali to nije najbolje prihvaćeno u nekoliko država članica EU.

TEZA

Socijalna i solidarna ekonomija služi kao paradigma za postavljanje standarda za privatni sektor koji djeluje u odnosu na ljudska prava i dostojanstvo, pa čak i dalje, u borbi protiv globalnog siromaštva i promicanja održivog svijeta.

Gospodarska načela koja se temelje na solidarnosti povezuju pojedinačne potrebe s potrebama zajednice bez gubljenja globalne dimenzije našega života. Gospodarska načela zasnovana na solidarnosti stvaraju pristojne životne uvjete za sve ljude širom svijeta. Mi, konzorcij SUSY, zagovaramo ekonomiju koja zadovoljava potrebe svih ljudi, prema kojima se odnosi kao prema građanima i nositeljima prava umjesto da se prema njima odnosi samo kao prema potrošačima ili dionicima. Također zagovaramo nacionalne i međunarodne politike koje omogućuju potporni okvir kako bi se jamčio uspjeh.

SUSY partneri istraživali su i mapirali Europski ekosustav socijalne i solidarne ekonomije. Ovlašteni su biti veleposlanici privatnom sektoru koji u svoje središte postavljaju načela i vrijednosti koja dijele spomenuti politički okviri (Agenda 2030, Ugovor o UN-u). U okviru toga, SUSY partneri su usklađeni sa zagovaračkim radom Treaty alliance i sa politikom Concord dokumenta "10 točaka plana za Europu - Uloga privatnog sektora u održivom razvoju".

2 - Pristup pravnoj pomoći za zlouporabu ljudskih prava povezanih s poslovanjem, Izvješće UN-a, 17. veljače 2017. godine
https://business-humanrights.org/sites/default/files/images/ARPII_FINAL%20Scoping%20Paper.pdf

Ovaj je materijal izrađen uz sufinanciranje iz Europske unije. Sadržaj ne odražava službeno mišljenje EU. Odgovornost za informacije stavove sadržane u dokumentu leži isključivo s autorima.

ZAHTJEVI

Dionici socijalne i solidarne ekonomije, koji provode EU projekt SUSY, zahtjevaju od institucija EU-a i nacionalnih vlada da priznaju važnu ulogu SSE-a za postizanje održivog razvoja kroz:

PRAĆENJE I KONTROLU

1. Stupanje na snagu razvojne politike i prakse u skladu s Agendom SDG-a i novim europskim konsenzusom o razvoju "Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost"[3], razvijanje mehanizama za praćenje koherentnosti i za bolju koordinaciju između država članica, uključujući SSE dionike u rasprave i akcije koje se događaju na europskoj i nacionalnoj razini.
2. Financiranje javnim sredstvima privatne tvrtke koje u potpunosti usvajaju Vodeća načela UN-a o Poslovnim i ljudskim pravima:

   a. Prestati podržavati privatne tvrtke koje nisu usvojile Vodeća načela UN-a o Poslovnim i ljudskim pravima; Izraditi evaluacijsku mrežu koja uključuje ESP načela i koristiti ih prije financiranja privatnih tvrtki s javnim fondovima - vidi npr. Francuska[4].

   b. EIzraditi alat za praćenje i evaluaciju koji će koristiti privatna poduzeća financirana od strane EU i nacionalnih vlada, koja uključuje načela SSE-a.
3. Poticati promjene u strategijama i praksama korporativnog sektora prema standardima SSE (tj. Javnoj nabavi) i regulirati privatni sektor postavljanjem obveza i protumjerama za one koji ne poštuju okvir.

OBVEZUJUĆI MEHANIZMI

4. Provesti obvezujuće mehanizme društvene i ekološke odgovornosti tvrtki:

   a. Podržati proces Ugovora o UN-u na transnacionalnim korporacijama i drugim poslovnim subjektima[5] s obzirom na ljudska prava.

   b. Podržati provedbu inicijative "Zelena kartica" na razini Europske unije[6], osiguravajući korporativnu odgovornost za zlouporabu ljudskih prava, pozivajući se na dužnost skrbi o pojedincima i zajednicama EU tvrtki čija su ljudska prava i lokalno okruženje pogođeni njihovim aktivnostima.

   c. Podržati napore država članica da se obvezuju na regulaciju korporativne odgovornosti na nacionalnoj razini poput novog francuskog zakona[7].

POTPORA SOCIJALNOJ I SOLIDARNOJ EKONOMIJI

5. Unaprijediti prepoznavanje uloge SSE i uspostavljanje institucionalnog i političkog okruženja za SSE s posebnim financijskim i strukturnim mjerama koje učvršćuju ulogu SSE mreže kao pokretača održivog gospodarstva na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini.
6. Promicati obrazovanje oko SSE-a u formalnim i neformalnim obrazovnim strukturama, integrirajući to u obrazovanje za SDG i pozivajući se na SSE kao put prema održivom i poštenom gospodarstvu. Upotrijebite nacionalno globalno učenje, globalno građanstvo ili programe obrazovanja za razvoj kao instrument za ostvarivanje toga.

3 Među 123 točke Novog europskog konsenzusa o razvoju "Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost" podsjećamo na sljedeće:

48 - EU i njezine države članice podupiru akcijske i inovativne mjere kroz razvojnu politiku kako bi se povećala uključenost MMSP-a u provedbu konkretnih akcija na terenu i otključali njihov transformativni potencijal. Oni će olakšati pristup MMS-a relevantnim informacijama, kako u EU-u tako i u zemljama partnerima, te će ih integrirati u ponude i lančane vrijednosti, uz rješavanje nedostatka financiranja MMSP-a. Oni će poticati razmjenu poslova između poduzeća i dijalog između MMSP-a u EU i zemljama ili regijama partnera.

49 - EU i njezine države članice pomoći će stvaranju okruženja prilagođenu poslovanju u zemljama u razvoju, što će pridonijeti poboljšanju uvjeta za inkluzivnu gospodarsku aktivnost promicanjem povoljnijih poslovnih okruženja za radne standarde i zahtjeve due diligence i nove poslovne modele. Oni će promovirati široki pristup financijskim i mikrofinancijskim uslugama, uključujući žene, siromašne i MMSP-a. Oni će promicati socijalna poduzeća privatnog sektora, zadruge i žene i poduzetnice mladih, kako bi potaknuli pružanje lokalnih usluga, kao i inkluzivnih i zelenih poslovnih modela.

53 - - Privatni sektor može doprinijeti provedbi Agende 2030. godine. EU i njezine države članice, u bliskoj koordinaciji s Europskom investicijskom bankom, promicat će mobilizaciju privatnih resursa za razvoj, a istovremeno potiče i odgovornost privatnog sektora na područjima s značajnim potencijalom transformacije za održivi razvoj. To uključuje održivu poljoprivredu, sigurnu i čistu energiju, integrirano upravljanje vodnim resursima, fleksibilnu infrastrukturu, zdravlje, održivi turizam, zelenu i kružnu ekonomiju, telekomunikacije i digitalnu tehnologiju.

4 Ex Ante Analiticni vodič za investicijske projekte risk&grab "http://www.landcoalition.org/sites/default/files/documents/resources/Guide-analyse-ex-ante.pdf"

5 Ugovor o UN-u o transnacionalnim korporacijama i drugim poslovnim subjektima http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/WGTransCorp/Pages/IGWGOnTNC.aspx"

6 Inicijativa "Zelena kartica" u Europskoj uniji" http://danielleauroi.fr/?p=12022"

7 Zakon o dužnosti skrbi za matične tvrtke i izvođače radova "http://www.peuples-solidaires.org/publications/la-loi-sur-le-devoir-de-vigilance-questions-frequentes"

susy

www.solidarityeconomy.eu

Ovaj je materijal izrađen uz sufinanciranje iz Europske unije. Sadržaj ne odražava službeno mišljenje EU. Odgovornost za informacije i stavove sadržane u dokumentu leži isključivo s autorima.

cospe
TOGETHER FOR CHANGE

fair watch

BALKAN INSTITUTE
FOR LABOUR AND SOCIAL
POLICY

SÜDWIND

CARDET
CENTRE FOR THE ADVANCEMENT OF RESEARCH
& DEVELOPMENT IN EDUCATIONAL TECHNOLOGY

CROMO
FOUNDATION

emnet

DEŠA

EETTISEN
KAUPAN
PUOLESTA

Ekumenická
akademie

FAIRTRADE
POLSKA

FAIR
TRADE
HELLAS

cerai
centro de estudios rurales y
de agricultura internacional

IMVF
Instituto Marquês de Valle Flôr
ONGD

SOS
FAIM

Zaļā brīvība

Kopin
empowering communities

terra mileniul III
a green perspective

MONDO

Peace Institute
Institute for Contemporary Social and Political Studies

RHSF
Ressources Humaines
Sans Frontières

INKOTA
netzwerk

Slovak Centre
for Communication
and Development

co-operative
college

Think
Global
Learning for a just and sustainable world

Waterford
One World
Centre

susy

Daljnje informacije: elisa.delvecchio@cospe.org

www.solidarityeconomy.eu